

BAJKA:	Žabica djevojka
ZEMLJA:	Hrvatska
DOB:	7-9
MATERIJALI:	Papir, olovke, bojice, platno, tikva, štap, svijeće, karton.
CILJEVI POUČAVANJA:	Objasnite značenje i vrijednosti bajke. Ilustrirajte bajku, napravite slikopriču. Dramatizirajte bajku.
METODE:	Vođeno čitanje price, slušanje, prepričavanje, izražajno čitanje, igre upoznavanja, ilustriranje price, lutkarske improvizacije, lutkarska predstava. Izložba dječjih radova
AUTORI:	Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu Knjižnice grada Zagreba, Knjižnica Selčina

Priča

ŽABICA DJEVOJKA

Živjeli su tako muž i žena i već su bili skoro ostarjeli, a nisu imali djece. Stalno su molili boga da im da dijete. Otišli su na proštenje i opet molili za dijete, pa makar bila i žabica. Vratili su se kući i žena osjetila da je zaniжела i za devet mjeseci rodi, ali što? Žabicu! I s tim su bili zadovoljni, bolje nego ništa. Žabica je uvijek bila vani u vinogradu i rijetko je dolazila kući. Stari otac je radio u vinogradu, a žena mu je svaki dan nosila objed. Ali kako je već ostarjela, počela se jedan dan žaliti da se više ne može pomaknuti, a kamoli mužu nositi objed, jer je noge ne služe. Žabica, koja je imala već četrnaest godina, priđe majci i reče: „Majko! Vidim da ste stari, da više ne možete hodati niti ocu nositi objed, dajte meni objed, ja ću ga odnijeti“. „Draga moja kćerko žabice, kako bi ti išla s objedom kad ga nećeš moći nositi, nemaš ruke kojima bi primila lonac.“ „Moći ću nositi“, govori žabica, „stavite mi lonac na leđa i vežite mi ga za noge i ne bojte se.“ „Pokušaj, ako budeš mogla.“ Stavi joj lonac na leđa, veže joj ga za noge i pošalje je u vinograd. Žabica nosi, nosi, a kad je došla do vrtnih vrata gdje je bio otac, nije ih mogla otvoriti niti prijeći pa ga je počela dozivati. Otac dođe, skine lonac s nje i počne jesti. Žabica mu reče neka je stavi na trešnju. On je digne, a ona počne pjevati. Pjevala je da je sve odzvanjalo, i to tako lijepo kao da vile pjevaju. Prolazio je tuda kraljev sin koji je došao u lov te začuje pjesmu. Kad je pjevanje prestalo, dođe do starca i upita ga tko to tako lijepo pjeva. Starac reče da ne zna, da on ništa ne čuje, samo gavrane koji lete nad njima. „Recite mi tko god da je; ako je muško, bit će mi prijatelj, ako je djevojka, bit će moja draga.“ Ali starac se bojao pa kaže da ne zna. Kraljev sin je otišao kući. Drugi dan žabica ponovo donese ocu objed i on je opet stavi na trešnju, a ona opet počne pjevati. I gle, kraljev sin i danas dođe točno tamo u lov ne bi li čuo pjesmu i vidio tko pjeva. Žabica pjeva s trešnje da cijela dolina odzvanja. Kad je pjesma prestala, opet dođe kraljev sin do starca i upita ga tko to pjeva. Starac odgovori da ne zna. „Tko ti je donio objed?“ upita kraljev sin. „Ja sam išao kući, ali sam bio umoran i nisam mogao jesti pa sam ga donio sa sobom“, kaže starac. „Srce mi je očarala ta pjesma, vi, starče, sigurno znate tko pjeva, recite mi; ako je muško, bit će mi prijatelj, ako je djevojka, bit će moja draga.“ Starac odgovori: „Rekao bih vam, ali me je sram, a i vi biste se ljutili“. „Ne bojte se, samo mi recite.“ Starac mu kaže da

žabica pjeva i da je ona njegova kćer. „Recite joj neka siđe.“ Žabica se spusti i još jednom zapjeva. Mladiću srce poskoči od veselja pa joj kaže: „Budi moja draga. Sutra će doći djevojke moja dva brata i koja od njih donese ljepši cvijet, kralj je obećao da će njoj i njezinu zaručniku ostaviti kraljevstvo. Dođi i ti kao moja draga i donesi cvijet koji želiš.“ Žabica odgovori: „Doći ću, ali mi moraš iz dvorca poslati bijelog pijetla na kojem ću dojahati“. Kraljević otiđe i pošalje joj od kuće bijelog pijetla. Ona ode Suncu i zamoli sunčanu haljinu. Sljedeće jutro zajaše žabica pijetla, a sunčanu haljinu uzme sa sobom. Kad je takva došla do gradske straže, nisu je htjeli pustiti unutra, ali kad je rekla da će ih tužiti kraljevu sinu, odmah su je pustili. Čim je ušla u grad, pijetao se pretvorio u bijelu vilu, a žabica u najljepšu djevojku na svijetu, obučena u sunčanu haljinu, a kao cvijet nosi klas pšenice i tako dođe u kraljevu palaču. Kralj najprije dođe do djevojke najstarijeg sina i upita je kakav je cvijet donijela. Ona mu pokaže šipak. Dođe do djevojke srednjeg sina i pita kakav je cvijet ona donijela. Ona mu pokaže karanfil. Okrene se prema djevojci najmlađeg sina i odmah spazi kod nje klas pšenice pa joj reče: „Ti si nam donijela najbolji i najkorisniji cvijet; vidi se da znaš kako se bez pšenice ne može živjeti i da ćeš znati gospodariti. Što će nam drugo cvijeće i oholost? Oženi se za mojeg najmlađeg sina čija si draga i njemu ću ostaviti svoje kraljevstvo.“ I tako je žabica postala kraljica.

Radionica korak po korak

Radionice s malim lutkarima:

Aktivnost 1

Vođeno čitanje bajke Žabica djevojka (uz objašnjenje nepoznatih pojmova), dramatizacija bajke.

Voditelj čita bajku i razgovara o njoj s članovima lutkarske grupe. Objašnjava nepoznate pojmove kako bi bio siguran da ih djeca razumiju. Nakon što se djeca upoznaju s tekstom, počinju s dramatizacijom uz pomoć voditelja.

Primjer dramatizirnog teksta:

ŽABICA DJEVOJKA

Živjeli jednom muž i žena i već su bili gotovo ostarjeli, a djeteta nisu imali. Uvijek su Boga molili da im dade kakvo dijete. Pođu naposljetku na jedno proštenje i opet zamole Boga:

STARAC I STARICA: Bože dragi, smiluj nam se, daj nam dijete, pa makar bila i žabica!

Vrate se natrag kući i zaista, žena osjeti da je zaniжела i za devet mjeseci rodi ona, ali što? Žabicu! Ali i s time su bili veseliji nego bez ičega.

Žabica je uvijek bila vani, u vinogradu i rijetko kada je kući dolazila. Muž je u vinogradu imao posla, a žena mu svakoga dana donosila objed. Ali kako je već bila ostarjela, jednoga se dana požalila:

STARICA: Jedva da se više mogu kretati, a kamoli mužu svaki dan nositi objed tako daleko. Sve mi je teže i teže. Noge mi ne valjaju, stare su!

A to je čula Žabica, koja je eto napunila već četrnaestu godinu i voljela je i poštovala svoje stare roditelje.

ŽABICA: Majko! Vidim da ste stari, da više ne možete hodati, niti ići ocu s objedom. Dajte meni taj objed, ići ću ja!

STARICA: Dragaa moja kćeri Žabice, ma kako bi ti išla s objedom kad ga nećeš moći ni nositi, pa nemaš ni ruke kojima bi uhvatila lonac!

ŽABICA: Moći ću nositi! Stavite mi lonac na leđa i vežite mi ga za noge, pa se ne bojte!

STARICA: E pa probaj, ako budeš mogla.

Stavi joj lonac na leđa, veže joj ga za noge i pošalje je k ocu. Žabica nosila, nosila, a kad je došla do ograde vrta gdje joj je bio otac, nije ju mogla otvoriti ni preskočiti.

ŽABICE: Očeeeee! Očeeeee! Dođi mi pomoz!

O, kako se samo otac iznenadio kada je vidio tko mu je objed donio! Sav sretan, digne svoju Žabicu na trešnju, a ona počne pjevati. A pjevala je da je sve odzvanjalo i to tako lijepo, čovjek bi rekao da vile pjevaju.

A prolazio je tuda kraljev sin, koji je bio došao u lov i začuo pjesmu. Zanimalo ga je:

KRALJEVIĆ: Tko to tako lijepo pjeva?

Starac reče da ne zna, jer nikoga ne vidi i ne čuje, osim gavrana što nad njim lete.

KRALJEVIĆ: Ma ipak mi recite, tko god da je! Ako je muško, bit će mi prijatelj, ako je djevojka, bit će moja draga.

Ali starca je bilo i sram i strah, pa opet reče:

STARAC: Ne znam.

Drugi dan donese opet žabica starom ocu objed i on je opet stavi na trešnju i ona počne pjevati...i gle, opet dođe kraljev sin namjerno tamo u lov kako bi opet čuo pjesmu i vidio tko pjeva. A Žabica pjevala s trešnje da je sva dolina odjekivala. Kada je pjesma prestala, priđe kraljev sin starcu pa ga pita:

KRALJEVIĆ: Molim Vas...tko to pjeva?

STARAC: Ne znam.

KRALJEVIĆ: A tko Vam je objed donio?

STARAC: Jjjja sam, ja sam sam išao kući, bio sam umoran...onda nisam mogao jesti pa sam ga sa sobom donio.

KRALJEVIĆ: Ta me pjesma dira u srce, vi starče sigurno znate tko pjeva, recite mi; ako je muško, bit će mi prijatelj, a ako je djevojka bit će moja draga.

STARAC:.....Ja...ja bih Vam rekao, ali me je sram, a Vi biste se i ljutili.

KRALJEVIĆ: Ma ne bojte se, već mi recite.

On mu tada ispriča da to Žabica pjeva i da je to njegova kći.

KRALJEVIĆ: Neka siđe sa stabla!

(Žabica silazi i zapjeva....Glazba.....)

KRALJEVIĆ: Budi moja draga. Sutra će doći djevojke moje dvojice braće i koja od njih donese najljepši cvijet, kralj će njoj i njezinom zaručniku dati kraljevstvo. Za moju dragu dođi – ti i ponesi cvijet kakav sama odabereš.

ŽABICA: Doći ću kao što želiš, ali ti trebaš iz dvorca poslati pijetla na kojemu ću dojahati.

On ode i pošalje joj pijetla kako je tražila. Ona pak ode k Suncu i zamoli sunčane haljine.

(Sunce se pojavljuje)

Sutradan ujutro, zajaše žabica pijetla, a sunčane haljine uzme sa sobom. Ali kada je takva došla do gradske straže.....

STRAŽA: Stooj! Ne možete unutra!

ŽABICA: Pustite me! Tužit ću vas kraljevu sinu ako mi ne date da uđem!

(vrata se otvore)

I pustiše je. A čim je ušla u grad, pijetao se pretvori u bijelu vilu, a Žabica u najljepšu djevojku na svijetu! Odjenuta u sunčane haljine, s klasom kao cvijetom u rukama, dođe u kraljevu palaču.

(Palača, kralj sjedi na prijestolju)

KRALJ: Kakve ste mi cvjetove donijele?

Draga najstarijeg sina pokaže mu – ružu.

Draga srednjega sina pružila mu je – karanfil.

A kada se kralj okrenuo prema dragoj najmlađeg sina, opazio je kod nje klas pšenice pa joj reče:

KRALJ: Ti si nam najbolji i najkorisniji cvijet donijela; vidi se da znaš kako se bez pšenice ne da živjeti i da ćeš znati gospodariti. Što će nam drugo cvijeće i oholost? Udaj se za mog najmlađeg sina kojemu si draga i njemu ću ostaviti svoje kraljevstvo.

I tako je žabica postala kraljica.

Aktivnost 2

Djeca crtaju likove iz bajke na papir i izrađuju lutke (likovi su izrađeni od tikve, a dvorac od kartona).

Aktivnost 3

Djeca izvode lutkarsku improvizaciju na temelju dramatiziranog teksta koji su osmislili s voditeljem. Koriste lutke napravljene na radionici kako bi ispričali bajku (podjela uloga među djecom, odabir pripovjedača, pomoć za promjenu scene).

Aktivnost 4

Lutkarska predstava (djeca izvode predstavu više puta u knjižnici, školi, itd.).

Radionice s djecom

Aktivnost 1

Uvodno, voditelj u razgovoru s djecom nastoji saznati znaju li djeca što je bajka. Djeca daju svoje definicije bajke.

Što je bajka?

Što je karakteristično za bajku?

Kakve likove susrećemo u bajkama?

Kako likovi obično izgledaju u bajci? Dobri / loši?

Koja je razlika između legende i bajke?

Koja je tvoja omiljena bajka? Zašto?

Igra upoznavanja: voditelj traži od djece da kažu nešto o sebi (u čemu su dobri, za što su posebno nadareni: npr.: lijepo pjevam, lijepo crtam,) kako bi im pomogao uočiti dar koji krase Žabicu djevojku.

Aktivnost 2

a) Pričanje bajke *Žabica djevojka* (može se zamračiti soba kako bi se postigla posebna atmosfera, upaliti svijeće, pustiti glazba, itd. što doprinosi većoj pažnji pri slušanju bajke i koncentraciji na tekst).

Pitanja za analizu bajke:

Tko su glavni likovi u bajki?

Što su muž i žena željeli?

Za što su se molili Bogu?

Koga je žena rodila?

Jesu li bili sretni?

Koga Žabica predstavlja?

Je li Žabica bila dobro dijete?

Za što je bila nadarena?

Imaš li ti neki poseban dar?

Kako je Žabica nagrađena za svoju dobrotu?

Zašto je Kralj između svih djevojaka izabrao Žabicu?

b) Djecu upoznajemo s bajkom pomoću lutkarske predstave u izvođenju lutkarske grupe koja je već upoznata s bajkom kroz niz radionica. Djeca analiziraju bajku i ponašanje likova odgovarajući na pitanja lutkara.

Aktivnost 3

Izražajno čitanje dijelova bajke koje djeca ilustriraju.

Djeca sjede za stolom u grupama i nadopunjavaju dobiveni tekst crtežima (za svaku grupu voditelj pripremi tekst s prazninama gdje djeca trebaju umetnuti sliku).

Primjer teksta za slikopriču:

ŽABICA DJEVOJKA

Muš i žena su već ostarjeli, a nisu imali djece. Išli su na proštenje te je žena molila da dobije dijete, makar bilo i žabica. Ostvarila joj se želja, te je rodila žabicu. Muž je radio cijelo vrijeme u vinogradu, a žena mu je nosila objed. Kada je onemoćala žena, žabica je nosila objed ocu. Zamolila je oca da ju podigne na trešnju te je zapjevala kao vila. Kraljević je prolazio kraj vinograda išavši u lov. Čuo je pjesmu te je pitao starca tko to lijepo pjeva. Otac mu je slagao da ne zna. Tri dana je lagao, ali je napokon priznao da pjeva žabica koja je njegova kćer. Kada ju je spustio s trešnje, kraljević je rekao da dođe u dvorac i da će biti njegova draga, no mora donijeti kralju cvijet koji je njoj najljepši. Žabica je dojahala na bijelom pijetlu. Kada su ušli u kraljevski grad, pijetao se pretvorio u vilu, a žabica u najljepšu djevojku. Djevojka najstarijeg kraljevića je donijela ružu, a djevojka srednjeg sina je donijela karanfil. Kralj je žabicu-djevojku oženio za najmlađeg sina kojemu je poklonio kraljevstvo jer mu se klas pšenice najviše dopao budući da se od njega pravi kruh i tako može prehraniti narod. Tako je žabica-djevojka postala kraljica.

Rezultati su dječji radovi temeljeni na bajci Žabica djevojka (slikovnica i slikopriča).

Aktivnost 4

Izložba dječjih radova u Knjižnici Selčina.